

Nr 209.

Av herr Vigelsbo m. fl., om inrättande av en högsta prövningsinstans i folkpensionsfrågor.

Enligt 37 § lagen om folkpensionering kan enskild sakägare anföra besvär över pensionsstyrelsens beslut endast om pensionsstyrelsen lämnat tillstånd därtill. Sådant tillstånd skall dock alltid lämnas i vissa fall, nämligen om avvikande mening uttalats inom styrelsen vid ärendets behandling, om styrelsen finner fråga huruvida sökandens arbetsförmåga är höggradigt nedsatt vara tveksam och tillika av stor ekonomisk betydelse, om styrelsen finner fråga om beräkning av sökandens inkomst vara tveksam och tillika av stor betydelse ur ekonomisk synpunkt, då fråga är om tillämpning av påföljdsbestämmelse och då styrelsen eljest finner särskilda skäl föreligga att bevilja tillstånd. Om sålunda besvär över pensionsstyrelsens beslut får fullföljas i åtskilliga fall utan begränsning måste det dock te sig föga rimligt att samma myndighet som beslutar i ärendet lämnar tillstånd till huruvida besvär får anföras över dess beslut.

När beslut om att enskilda sakägare i vissa fall skulle få rätt att överklaga pensionsstyrelsens beslut fattades av 1947 års riksdag, skedde detta på grundval av ett år 1946 av socialvårdskommittén avgivet betänkande. Kommittén föreslog i detta sammanhang att frågan om inrättande av en socialförsäkringsdomstol som högsta instans upptogs till utredning. Kommittén framhöll bl. a. att behovet av besvärsmöjligheter ökade i den mån pensionsförmånerna fingo större ekonomisk betydelse för den enskilde.

Departementschefen uttalade visserligen att inrättandet av en för olika socialförsäkringsgrenar gemensam högsta prövningsinstans borde bli föremål för övervägande men ansåg att tidpunkten ännu inte var inne på grund av att reformarbetet på socialförsäkringens område ännu inte var slutfört. Utredningen om en socialförsäkringsöverdomstol borde därför anstå tills vidare. Andra lagutskottet hade ingenting att invända mot departementschefens uttalande, och detsamma godkändes även av riksdagen.

Det står klart att den nuvarande ordningen beträffande möjligheterna för enskilda personer att besvära sig över pensionsstyrelsens beslut är allt annat än tillfredsställande. Det kan icke såsom ovan påpekats vara riktigt att pensionsstyrelsen med vissa undantag skall avgöra huruvida klagan över dess beslut får fullföljas. Inrättandet av en instans över pensionsstyrelsen i pensionsfrågor synes vara en ur flera synpunkter påkallad åtgärd. Huruvida detta skall ske genom inrättandet av en för de olika socialförsäkringarna gemensam socialförsäkringsöverdomstol eller på annat sätt kan icke utan ingående överväganden avgöras. Uppenbart är emellertid att denna fråga

blivit allt mera brännande i samma mån som de förmåner, socialförsäkringarna skänka, få större betydelse för den enskildes ekonomi och livsföring. Det framstår som synnerligen angeläget att den enskilde på detta område tillförsäkras samma rättssäkerhet som gäller på områden som inte tillhöra den sociala lagstiftningen.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förutsättningslös utredning angående inrättande av en högsta prövningsinstans i folkpensionsfrågor liksom i frågor rörande andra socialförsäkringsformer.

Stockholm den 25 januari 1950.

Sven J. Vigelsbo.

David Boman
i Stafsund.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Per Persson,
Norrby.